Raadsvoorstel

Onderwerp	Raadsvoorstel Verordening interferentiegebieden bodemenergie Zoetermeer 2021
Zaakid	0637742820
Versie	
Auteur	N. Buitenweg 079 – 346.83.90 n.a.buitenweg@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris	Huykman, B.J.D.
Directeur	E.C.R.H. Eijkelberg.
Portefeuillehouder	Wethouder Paalvast
Medeverantwoordelijke(n)	Wethouder Rosier

Uiterste behandeldatum (+ reden)	
Programma(s)	Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen
Eerdere besluitvorming	Niet van toepassing
Samenvatting	Bodemenergie in de vorm van zogenaamde Warmte Koude Opslag (WKO) is een veel gebruikte bron bij nieuwbouw als alternatief voor aardgas. Het gaat om warmte en koude bronnen die in de bodem komen op een diepte tot 45 meter (gemeente bevoegd gezag voor deze “gesloten” energiesystemen) of meer dan 45 meter (provincie bevoegd gezag voor deze “open” systemen). In dicht bebouwde gebieden vraagt de drukte in de bovengrond ook aandacht in de ondergrond. In deze verordening wordt de Binnenstad en het Entreegebied van Zoetermeer aangewezen als interferentiegebieden bodemenergie om het gebruik van duurzame bodemenergie veilig te stellen voor de toekomstige nieuwbouwprojecten maar ook de bestaande vastgoedeigenaren (in geval van Binnenstad). Dit besluit tot aanwijzing van een interferentiegebied is de basis voor beleidsregels die het college van burgemeester en wethouders en gedeputeerde staten van de provincie Zuid-Holland daarna kunnen stellen ten behoeve van de verbeterde werking van bodemenergiesystemen. Op deze manier kan de bodemenergie in de ondergrond maximaal benut worden voor warmte koudeopslag. Ook kan door het stellen van beleidsregels voorkomen worden dat bronnen voor warmte en koude elkaar negatief beïnvloeden, de zogenaamde interferentie.
Bijlagen	1. Verordening interferentiegebieden bodemenergie Zoetermeer 2021

Raadsbesluit 0637639875

Raadsvoorstel verordening interferentiegebieden bodemenergie Zoetermeer 2021

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 5 oktober 2021

Besluit

1. De Verordening interferentiegebieden bodemenergie Zoetermeer 2021 zoals opgenomen in bijlage1 vast te stellen met daarin als interferentiegebieden Binnenstad en Entree.

Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 29 november 2021

de griffier,	de voorzitter,
drs. R. Blokland MCM	drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding
Bijna alle nieuwbouw maakt nu gebruik van warmtepompen die worden aangesloten op een bodemenergiesysteem, de zogenaamde warmtekoude opslag (WKO). De capaciteit van de bodem kan bij hoge bebouwingsdichtheden beperkingen opleveren voor de levering van bodemenergie.
Daarom heeft de gemeente opdracht gegeven aan IF Technology te onderzoeken wat het potentieel van bodemenergie in de Binnenstad en Entree is en hoe dit zo optimaal mogelijk benut kan worden zonder dat de warmte en koude bronnen elkaar negatief beïnvloeden, de zogenaamde interferentie. Daaruit is gebleken dat de capaciteit voor bodemenergie voor de geplande nieuwbouw al krap is, voor zowel Entree als de Binnenstad maar dat er zeker problemen ontstaan als ook eigenaren van bestaand vastgoed (van toepassing in de Binnenstad) over willen schakelen op bodemenergie. Daarom is het noodzakelijk om nu al een slimme en toekomstbestendige ordening van bronnen te maken.

Bij bodemenergie worden twee vormen onderscheiden, te weten open en gesloten systemen. Bij de open systemen worden twee bronnen gemaakt in het tweede en het derde watervoerende pakket op een diepte van ongeveer 100 tot 200 meter. Deze open systemen maken dus gebruik van het grondwater en zijn vooral geschikt voor kantoren en grotere woongebouwen. De woningen kunnen hiermee worden verwarmd en gekoeld op een duurzame wijze. Bij grondgebonden woningen of kleinere appartementencomplexen worden vaak gesloten bodemenergiesystemen gebruikt: die gebruiken de warmte van de bodem rond gesloten lussen die in de grond worden aangebracht.

Voor de open systemen is de Provincie bevoegd gezag in het kader van de Waterwet. Voor de gesloten systemen is de gemeente bevoegd gezag. Een beslissing op een aanvraag voor een vergunning valt positief uit als er op dat moment geen sprake is van invloed op een bestaand bodemenergiesysteem. De vergunningverlenende instantie (de gemeente of de provincie, maar beiden hebben dit uitbesteed aan de Omgevingsdienst Haaglanden), kan alleen met toekomstige bodemenergiesystemen rekening houden als beide overheden een aantal wettelijke reguleringsmogelijkheden toepassen en daartoe onderstaande stappen doorlopen.

De eerste stap in dat reguleringsproces is dat de gemeenteraad een verordening met betrekking tot bodemenergie vaststelt waarin zogeheten interferentiegebieden, in dit geval de Binnenstad en Entree, worden aangewezen. Dat zijn beide gebieden waar verwacht wordt dat de capaciteit van de bodem niet voldoende zal zijn voor alle vraag naar bodemwarmte. Dat zou belemmeringen geven voor toekomstige nieuwbouwontwikkelingen en in geval van de Binnenstad ook het bestaand vastgoed.
De tweede stap is dat het college beleidsregels vaststelt voor de gesloten systemen. Dat zal een inperking van de mogelijkheden voor grote gesloten bodemenergiesystemen zijn.
De derde en laatste stap is de vaststelling van beleidsregels voor de open bodemenergiesystemen door gedeputeerde staten van de provincie Zuid-Holland. Een belangrijk onderdeel van deze regels zal eruit bestaan dat zones of stroken worden aangewezen waar “warme “en waar “koude” bronnen mogen worden gerealiseerd.
Na deze drie stappen is de gehele procedure doorlopen. Dat wil zeggen dat gedeputeerde staten pas een besluit nemen nadat de gemeente het vereiste besluit heeft genomen én gedeputeerde staten heeft verzocht om ook een besluit te nemen over die bodemenergiesystemen in het gebied van de Binnenstad en Entree van Zoetermeer waarvoor gedeputeerde staten bevoegd gezag is.

Privaatrechtelijke overeenkomsten die nodig kunnen zijn voor het gezamenlijk gebruik van bronnen of het gebruik van openbaar gebied voor bronnen of leidingen blijven buiten beschouwing in deze verordening.

Beoogd effect
Deze verordening heeft ten eerste als doel dat dit alternatief voor aardgas optimaal wordt benut en zo bijdraagt aan de vermindering van de CO2-uitstoot. Ten tweede kan vervolgens na aanwijzing van de verordening regels gesteld worden om te voorkomen dat de warmte en koude bronnen elkaar negatief beïnvloeden en de bronnen daarmee niet duurzaam gebruikt kunnen worden.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

1. De Verordening interferentiegebieden bodemenergie Zoetermeer 2021 zoals opgenomen in bijlage1 vast te stellen met daarin als interferentiegebieden Binnenstad en Entree.

Argumenten
1.1 Dit is nodig voor de verduurzaming van zowel nieuwbouw als bestaande bouw
Zonder regulering zal de bodemenergiecapaciteit in Zoetermeer in dicht bebouwde gebieden snel zijn benut, zoals bij de Binnenstad en gebied van Entree. Dat zal de mogelijkeden voor de verdere realisatie van nieuwbouw op termijn gaan beperken en eveneens voor bestaande bouw als ook daarvoor warmtekoudeopslag voor de hand zou liggen als alternatief voor aardgas. Er kunnen, na vaststelling van de verordening, ook andere gebieden aangewezen worden als interferentiegebied.

1.2 Hiermee kan de bodemenergie in de Binnenstad en bij Entree maximaal benut worden
In deze verordening worden zowel de Binnenstad als het gebied bij Entree aangewezen als inteferentiegebied. De Binnenstad is een gebied met veel nieuwbouwontwikkelingen waarbij gebruik zal worden gemaakt van bodemenergie. Bij de verduurzaming van de bestaande bouw in de Binnenstad is het gebruik van bodemenergie een voor de hand liggend alternatief, zodra vastgoed daar geschikt voor is (gemaakt). Tegelijkertijd is het in de Binnenstad bijna onmogelijk om onder het verhoogde maaiveldeel (van het winkelgebied) te boren waardoor er relatief weinig ruimte blijft voor boringen: dit vergroot de noodzaak tot regulering. Door regels te stellen kan maximaal gebruik worden gemaakt van bodemenergie in de Binnenstad.
De Entree is een gebied met veel nieuwbouwontwikkelingen waarbij naar verwachting gebruik zal worden gemaakt van bodemenergie.

Kanttekeningen
1.1 Het gebruik van bodemenergie wordt ingeperkt
Deze verordening en de daaropvolgende beleidsregels die het College en GS zullen stellen ten aanzien van gesloten en open bodemenergiesystemen kunnen in eerste instantie als een inperking worden gevoeld. Maar het gaat dan om een beperking voor de eerste ontwikkelplannen ten gunste van de ruimte voor latere ontwikkelplannen en verduurzamingsmogelijkheden van bestaande gebouwen op de langere termijn voor wat betreft Binnenstad.

Financiën
Het vaststellen van deze verordening heeft geen financiële consequenties. De in de verordening opgenomen regulering in vorm van voorwaarden en beperkingen hebben wel invloed op de investeringen in duurzame bodemenergie. De regulering is wel noodzakelijk en investeerders (zowel particulier als gemeentelijk) zullen hier bij hun plannen rekening moeten houden.

Controleprotocol
Er zijn geen gevolgen voor het controleprotocol.

Participatie en Communicatie
Participatie over deze verordening en de nog vast te stellen beleidsregels en het bodemenergieplan heeft voor wat betreft Binnenstad plaatsgevonden tijdens een speciale informatieavond voor de Binnenstad voor nieuwe en bestaande vastgoedeigenaren. Ook zijn met hen de mogelijkheden voor gezamenlijke maatwerkoplossingen verkend wat kan leiden tot samenwerking onder andere ten aanzien van bodemenergiesystemen.
Voor wat betreft Entree is het concept bodemenergieplan verschillende malen gedeeld met de nieuwbouweigenaren in Entree. Dit heeft op onderdelen tot aanpassingen geleid.
Beide bodemenergieplannen zijn niet gedeeld met vastgoedeigenaren van Meerzicht of Driemanspolder omdat de afstand te ver is om ook interferentie te krijgen met eventuele warmtekoudeopslagbronnen in die gebieden vanuit Entree of Binnenstad.

Ook hebben zowel de provincie als de Omgevingsdienst Haaglanden en het Hoogheemraadschap van Rijnland meegedacht met het bodemenergieplan en zijn opmerkingen verwerkt. Zij zijn akkoord met het bodemenergieplan.
Dit besluit zal elektronisch worden bekendgemaakt in het Gemeenteblad. Na inwerkingtreding kunnen beleidsregels van zowel gemeente als provincie in werking treden.

Duurzaamheid
Bodemenergie in de vorm van WKO is een alternatief voor aardgas en een duurzame bron. Daarmee draagt het bij aan de doelstellingen die zijn geformuleerd in het Programma Duurzaam en Groen, het is aardgasvrij en leidt tot CO2-reductie.
De verordening wordt vastgesteld met het doel om duurzame bodemenergiecapaciteit zo goed mogelijk in te zetten voor de nieuwbouw en bestaande bouw zodat eenieder daar desgewenst gebruik van kan maken en warmte en koude bronnen elkaar niet negatief beïnvloeden.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten
Niet van toepassing.

Rapportage en evaluatie
Hoeveel en waar wko's komen zal worden meegenomen in het kader van de vergunningverlening en bij de monitoring van het programma Duurzaam en Groen. Steeds meer informatie wordt opgenomen in het gemeentelijk informatiesysteem GIS.

Planning
Niet van toepassing